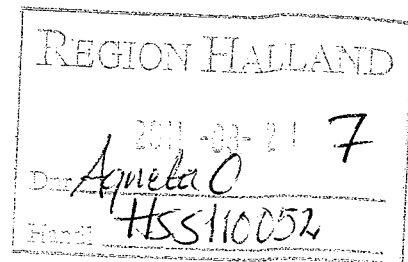

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

PROTOKOLL

SAMMANTRÄDE: 2011-03-14

Närvarande: Martinsen Jan-Erik
Staaf Harry
Bertilsson Hans
Gustafsson Gösta
Hudin Eva

GRANSKNING AV AVTAL FÖR SPECIALISTVÅRD

Revisorerna i Landstinget Halland har gett Komrev inom PwC i uppdrag att genomföra en granskning av avtal för specialistvård.

Granskningen visar att styrningen ger förutsättningar för kontroll och insyn av verksamheten hos externa vårdgivare. Det finns en antagen policy som ger möjligheter till en aktiv avtalsvård. De kompletterande riktlinjerna anger ansvarsfördelningen för uppföljningar där beställare/verksamheten ansvarar för den kvalitetsmässiga uppföljningen.

I de nyare avtalen anges att Landstinget Halland har rätt till insyn samt på egna initiativ kan genomföra kontroller. I avtalen ställs också krav på att externa vårdleverantörer ska dokumentera sin verksamhet på sådant sätt att medicinsk revision är möjlig.

Men i granskningen bedöms att uppföljningen av avtalen inte är tillräcklig och ändamålsenlig för att säkerställa att externa vårdleverantörer lever upp till ställda kvalitetskrav. I dag genomförs inga uppföljningar eller medicinska revisioner som kan säkerställa att externa vårdleverantörer lever upp till de kvalitetskrav som Region Halland ställer. Sådana uppföljningar och revisioner bör utgå från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag och avtal.

I granskningen rekommenderas att regionen tar fram ett uppdrag med ett mer preciserat ansvar för en aktiv uppföljning av avtalen, utvecklar metoder som utgår från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag samt förbättrar rapporteringen till Hälso- och sjukvårdsstyrelsens.

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

Beslöts

att översända revisionsrapporten till Hälso- och Sjukvårdsstyrelsen med begäran om yttrande senast 2011-04-30 samt till Regionstyrelsen och Driftnämnderna Varberg och Halmstad för kännedom

Jan-Erik Martinsen

Harry Staaf

Hans Bertilsson

Gösta Gustafsson

Eva Hudin

Svar sänds till: Revisorerna Region Halland
att: Anita Andersson
Komrev inom PwC
Box 850, 301 18 Halmstad

Avtal för specialistvård

Landstinget Halland

Mars 2011

Bo Thörn

Certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

Revisorerna i Landstinget Halland¹ har gett i uppdrag till Komrev inom PwC att granska avtal inom specialistsjukvård. Revisionsfrågan för granskningen: Är Landstinget Hallands styrning och uppföljning av avtalen inom specialistsjukvården ändamålsenlig?

Vår bedömning är att styrningen ger Landstinget Halland förutsättningar för kontroll och insyn av verksamheten hos externa vårdgivare. Landstinget Halland har en antagen policy som ger möjligheter till en aktiv avtalsvård. De kompletterande riktlinjerna anger ansvarsfördelningen för uppföljningar där beställare/verksamheten ansvarar för den kvalitetsnivå som ställs och för den kvalitetsmässiga uppföljningen.

I de nyare avtalen anges att Landstinget Halland har rätt till insyn samt på egna initiativ kan genomföra kontroller. I avtalen ställs också krav på att externa vårdleverantörer ska dokumentera sin verksamhet på sådant sätt att medicinsk revision är möjlig.

Vår bedömning är att uppföljningen av avtalen inte är tillräcklig och ändamålsenlig för att säkerställa att externa vårdleverantörer lever upp till ställda kvalitetskrav. I dag genomförs inga uppföljningar eller medicinska revisioner som kan säkerställa att externa vårdleverantörer lever upp till de kvalitetskrav som Landstinget Halland ställer. Sådana uppföljningar och revisioner bör utgå från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag och avtal.

Vi rekommenderar att Hälso- och sjukvårdstyrelsen tar fram ett uppdrag med ett mer preciserat ansvar för en aktiv uppföljning av avtalen, utvecklar metoder som utgår från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag samt förbättrar rapporteringen.

---

¹ I rapporten använder vi namnet Landstinget Halland eftersom förhållanden i granskningen avser år 2010 och tidigare.

Bakgrund

Uppdrag

Revisorerna i Landstinget Halland har gett i uppdrag till Komrev inom PwC att granska avtal inom specialistsjukvård. Landstinget Halland har upphandlat och ingått avtal som avser specialistsjukvård. De nu gällande avtalen har ingåtts mellan åren 2006 och 2009 och upphör mellan år 2010 och 2013.

Revisionsfrågan: Är Landstinget Hallands styrning och uppföljning av avtalen inom specialistsjukvården ändamålsenlig?

Granskningen omfattar en inledande kartläggning av avtal inom specialistsjukvården samt följande kontrollområden:

- Har Landstinget Halland en strategi för upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster
- Är landstingets kontroll och insyn reglerade i avtalen
- Är ersättning och kvalitetsaspekter tydligt angivna i avtalen
- Hur är system och rutiner för kontroll och insyn ordnad
- Vilken kontroll och insyn genomförs
- Vilken rapportering sker till styrelserna

Genomförande

Granskningen omfattar samtliga avtal som föregåtts av upphandling av specialistsjukvård. Avtal inom ramen för Vårdval Halland ingår inte i denna granskning.

Intervjuer har genomförts med personer inom upphandlingsenheten, avdelningen för hälso- och sjukvårdsanalys och strategi samt verksamhetschef på Hallands sjukhus i Halmstad.

Genomgång har gjorts av styrande dokument samt avtal med externa leverantörer.

Avtal för specialistsjukvård

Landstinget Hallands nu gällande externa avtal med privata vårdgivare kan delas in i tre kategorier. Externa vårdavtal, privata specialister samt ramavtal för vårdgarantin.

Privata specialister är oftast läkarmottagningar med en läkare. Dessa kommer att upphöra vid avtalsperiodens slut och övergå till system för Vårdval Halland. Inom denna grupp finns dessutom 13 specialister som följer den nationella taxen.

Kategori	Avtalspart	Specialist, inriktning	Avtalens slut
Externa vårdavtal	Spenshult AB	Reumatisk vård och beh.	2012-06
	Movement	Idrottsmed, allm. ort. Öv.	2011-12
	Capio Tilma	Läkemedelsberoende	2013-12
	Hjärthuset AB	Hjärtsjukvård	2013-12
	Lars Grenabo	Urologimottagning	2011 + 3 år
Privata speci- alister	Elisabeth Larsson	Gyn	2011-12
	Claes Axén	Gyn	2011-12
	Barbera Densert	Ö-N-H	2011-12
	Katarina Hellgren	Gyn	2011-12
	Bo Dannefors	Gyn	2011-12
	Tudor Dobrescu	Gyn	2011-12
	Agneta Ehrbenborg	Gyn	2011-12
	Wendela Liander	Hud	2011-12
	Bergfelt/Månesköld	Hud	2011-12
Vårdgaranti	Vårda	Ögon	2011-08
	Movement Halmstad	Ort	2011-12
	Spenshult	Ort	2012-06
	Orthocenter Göteborg AB	Ort	2011-06
	Praktikertjänst Varberg	Ögon	2011-12
	Art Clinic Göteborg	Allmätkir./plastikkir.	2011-12
	Capio Lundby Sjukhus	Urologi	2011-12
	Capios Diagnostik AB, Göteborg	Radiologi	2011-12
	Medicinsk röntgen, Malmö	Radiologi	2011-12
	Movement Halmstad	Radiologi	2011-12
	Spenshult AB	Radiologi	2011-12
	Xyrinx Medical AB, Göteborg	Radiologi	2011-12
	IM Röntgendiagnostik i Halmstad AB	Radiologi	2011-12

Insyn och kontroll

Kommunallagen

I kommunallagen (kap 3 §§ 16-19) framgår att den verksamhet som en kommun eller ett landsting finansierar och ansvarar för kan utföras i många olika former. Fullmäktige kan lämna över vården av en kommunal angelägenhet till ett privat företag, en ideell förening – där kommunen inte har ett engagemang – eller enskild person, om det inte finns särskilda föreskrifter som förhindrar detta. Myn-dighetsutövning får inte överlämnas om det inte finns stöd för det i lag.

För att överlämna verksamhet till extern utförare förutsätts att kommunen har säkrat sina möjligheter att kontrollera och följa upp verksamheten liksom allmänhetens möjligheter till insyn. I § 19, angående entreprenader, anges att kommuner ska tillförsäkra sig möjligheterna att kontrollera och följa upp verksamheter innan en kommunal angelägenhet lämnas ut till någon annan. Vidare ska en kommun eller ett landsting genom avtal tillförsäkras information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur angelägenheten utförs.

Landstinget Hallands policy

Inköps- och upphandlingspolicy är antagen av fullmäktige i juni 2008 och reviderad 2010. Enligt denna ska fortlöpande uppföljningar göras på samtliga upphandlade avtal. Den aktiva avtalsvården, till exempel uppföljning av prisjusteringar, leveranssäkerhet, kvalitetsuppföljningar och avtalsför-längning, svarar landstingets centrala upphandlingsenhet för.

I policyn ingår också en ”uppförandekod för leverantörer” att respektera grundläggande sociala krav i verksamheten. Leverantörerna ska godkänna och skriva under denna. Med underskrifter ger leveran-törer Landstinget Halland ”rätt att genom inspektion, eller på annat sätt, undersöka att dokumentets krav efterlevs”. I policyn anges vidare att ”Entreprenörers anställda i ett upphandlat entreprenadför-hållande med landstinget omfattas av meddelarfrihet liknade den som gäller för landstingets anställda inom motsvarande verksamhetsområde”.

Landstingsdirektören har beslutat om riktlinjer för inköp och upphandling. I denna förtydligas bland annat ansvarfördelningen för uppföljning. De upphandlingsstrategiska besluten tas av verksamheten och upphandlingsenheten har en rådgivande funktion. ”Upphandlingsfunktionen följer upp upphand-lade avtal när det gäller prisjusteringar och leveranssäkerhet. Beställaren/verksamheten ansvarar för den kvalitetsmässiga uppföljningen av levererad eller utförd entreprenad, vara eller tjänst.” Vidare framgår det att ”Inom respektive avtalsområde utses en arbetsgrupp som kontinuerligt under avtalsti-den följer upp avtalet. Arbetsgruppen leds av ansvarig upphandlare”

Insyn och kontroll i avtal

Vi har valt ut följande avtal för att granska hur Landstinget Halland reglerar möjligheterna till insyn och kontroll. En del av dem har tillkommit före den nuvarande inköps- och upphandlingspolicyen antogs.

Kategori	Avtalspart
Externa vårdavtal	Spenshult AB, Capiro Tilma, Hjärthuset AB , Lars Grenabo
Privata specialister	Barbera Densert, Bo Dannefors, Wendela Liander
Vårdgaranti	Movement Halmstad, Praktikertjänst Varberg, Art Clinic Göteborg och samtliga inom radiologi

Vi har också gjort en sökning i regionens diarium efter nu gällande avtal som är ingångna 2006 eller senare. Vi har funnit ytterligare ett avtal tecknat med Promedicus som avser urologisk vård och behandling. Detta avtal ingår i kategorin externa vårdavtal.

Externa vårdavtal

Ansvar för att utöva kontroll och insyn för externa vårdavtal inom specialistvård har avdelningen för hälso- och sjukvårdanalys och strategi. Det praktiska arbetet med den kvalitetsmässiga uppföljningen utförs av utvecklare. Inom varje avtalsområde

Tjänstemän från avdelningen deltar som representant från verksamheten i upphandlingsprocessen.

I avtalen regleras ersättning, prisjustering under avtalsperioden samt i de fall det är relevant och volymförändringar. Ersättningen framgår av bilagor till avtalen och anges i kronor per prestation eller åtgärd.

Kvalitet för de upphandlande tjänsterna framgår i kravspecifikation.

Enligt avtalen ska leverantörer rapportera underlag till de nationella kvalitetsregistren. Vårdrelaterade infektioner följs upp nationellt två gånger per år. Uppföljningen avser inneliggande patienter en viss dag.

Leverantörer lämnar sina verksamhetsberättelser till Landstinget Halland. Dessa ställs samman och rapporteras till Hälso- och sjukvårdsstyrelsen. I årsredovisningen framgår väntetiden hos privata vårdgivare.

I de nyare avtalen är regionens rätt till insyn och krav på leverantörens dokumentation angiven på följande sätt, exemplet är hämtat ur avtalet med Spenshult AB.

Insyn	I avtalet
Rätt till insyn	Landstinget skall ha möjlighet att när man så önskar vidga revision avseende efterlevande av avtalet.
Kvalitetsuppföljning	Entreprenören skall dokumentera sin verksamhet på sådant sätt att de möjliggör eget kvalitetssäkringsarbete och medicinsk revision av verksamhetens innehåll och kvalitet.
Statistik	Vårdgivaren åtar sig att medverka till att den egna verksamheten följs upp och utvärderas enligt landstingets anvisningar samt att inlämna statistik och underlag. Uppföljningsmöte hålls en gång per år.
Meddelar och yttrandefrihet	Yttrande- och meddelarfrihet ska gälla för av vårdgivaren anställd personal, anlitate underleverantörer samt på annat sätt anlita person som arbetar i verksamhet som detta avtal reglerar.

I avtalet med Hjärthuset anges att "Landstinget kommer att göra stickprovskontroller för att tillse att de begärda ersättningarna överensstämmer med utförda tjänster".

När det gäller avtalet med Lars Grenabo finns i avtalet inget angivet om regionens rätt till insyn eller meddelar- och yttrandefrihet.

När det gäller avtalet med Promedicus för urologisk vård och behandling har rätten till insyn en svagare formulering där leverantörer ska "medverka till att revision kan genomföras".

Tjänstemän inom avdelningen för hälso- och sjukvårdsanalys och strategi följer statistik och kostnader för leverantörerna. I de fall uppgifterna avviker tar man initiativ till möten med leverantörer.

Vid ett eller ett par tillfällen per år bjuder hälso- och sjukvårdsavdelningen in leverantörer för en dialog om verksamheten. Exempel på frågor på dialogmöten är behandlingsmodeller, bemanning och patientsäkerhet.

Inom avdelningen har man inte genomfört någon medicinsk revision på eget initiativ hos dessa leverantörer. Det finns idag ingen modell för revision eller tillsyn som utgår från kravspecifikationen i avtalen. Enligt intervjuerna har man en god dialog med och bra kontroll över de externa vårdgivarna.

Någon avtalsgrupp för avtalsområdet som kontinuerligt ska följa upp avtalen finns inte idag. Avsikten är att sådana grupper ska bildas där upphandlingsenheten håller samman uppföljningen.

Privata specialister

Ansvaret för att utöva kontroll och insyn för specialistvård har avdelningen för hälso- och sjukvårdsanalys och strategi. Det har nyligen skett personalbyten på avdelningen för personer som arbetade med att följa upp avtalen.

Avtalet med Barbera Densert tecknades 1999 och gäller, med ett års förlängning till och med 2006. Avtalet borde ha upphört eller upphandlingen göras om.

Priser, prisjusteringar och volymer framgår av avtalen. Kravspecifikation som anger kvalitetskrav finns i avtalen.

I avtalen anges leverantörernas skyldighet att lämna uppgifter till kvalitetsregister inom verksamhetsområdet.

Rätten till insyn är formulerade olika i avtalen. Alternativen är "medverka till att gemensamma former för medicinsk revision tas fram", "Landstinget äger rätt att genomföra ekonomisk och medicinsk revision av verksamheten" och "parterna skall ha minst två uppföljningstillfällen under det första avtalsåret samt därefter minst ett under varje, efterföljande kalenderår under avtalsperioden".

Inom avdelningen har man inte genomfört någon medicinsk revision på eget initiativ hos dessa leverantörer. Det finns idag ingen modell för revision eller tillsyn som utgår från kravspecifikation i avtalen.

I avtalen framgår att verksamhetsstatistik och årsredovisning ska lämnas. Enligt intervjuerna lämnar leverantörerna sina verksamhetsberättelser till Landstinget Halland. Dessa ställs samman och rapporteras till Hälso- och sjukvårdsstyrelsen.

Vårdgaranti

Radiologi

De 6 avtalen inom Radiologi (Röntgenundersökningar och diagnostik) härrör från en och samma upphandling. Upphandlingen gjordes 2008. I avtalen framgår inte Landstinget Hallands uttryckliga rätt till insyn och kontroll av verksamheten.

I avtalen anges, under rubriken kompetensutveckling/rådgivning, att "Parterna överenskommer hur kontakten med producerande enhet ska hanteras. Parterna åtar sig att gemensamt utforma rutiner för att erforderlig återkoppling och kompetensutveckling skall kunna upprätthållas så att hög patientsäkerhet och god funktionalitet för tjänsten garanteras."

Gemensamma skriftliga rutiner har tagits fram inom verksamheten. Det finns också en fortlöpande dialog när det gäller de skriftliga rutinerna. Exempel på frågor som behandlas är beredskap, tillgänglighet, telefonnummer och leveranstider. Verksamheten ordnar också dialogmötet vid ett par tillfällen per år. Vid dessa möten diskuteras mer ingående erfarenheter samt kvalitet i tjänsterna och eventuell feldiagnostik.

Enligt intervjuer fungerar tjänsterna enligt avtalet bra. Den har bland annat medfört att landstingets egen verksamhet svara för radiologin under vardagar och dagtid samt att externa leverantörer anlitas mer under kvällar, nätter och helger. Den totala kostnaden beräknas ha minskat.

Enligt avtalen, under rubriken statistik, ska säljaren leverera statistikuppgifter till kontaktperson inom Landstinget Halland. Kontaktpersoner finns inom regionens upphandlingsenhet. Enligt intervjun

kommer upphandlingsenheten att samla in statistik, bland annat om volymer, när det blir aktuellt att ta ställning till en förlängning av avtalet eller en förnyad upphandling.

Vidare framgår att meddelarfrihet/yttrandefrihet gäller leverantörens personal.

Övriga avtal

Avtal som gäller vårdgarantin avser patienter som inte kan erbjudas vård inom 90 dagar. Det pågår en uppföljning av dessa avtal med koncentration på väntetider. Resultatet kommer att vara klart under våren 2011.

Av avtalen framgår priser och prisjusteringar.

När det gäller rätten till insyn anges att "Inom ramen för detta avtal skall om landstinget så begär leverantörer medverka till att såväl medicinsk som ekonomisk revision av verksamheten kan genomföras. Formerna för sådan revision skall överenskommas mellan parterna."

Enligt intervjuerna har ingen medicinsk revision genomförts på initiativ från landstinget och som utgår från kravspecifikation i förfrågningsunderlag. Tjänstemän från hälso- och sjukvårdsanalys träffar regelbundet leverantörer med avtal inom vårdgarantin. Exempel på frågor som behandlas är kriterier för operationer, framtida volymer och förenkling av administration. Vid dessa tillfällen sker också ett utbyte av information.

Inom Vårdval Halland genomförs leverantörsträffar. Leverantörer inom gruppen privata specialister deltar på dessa träffar. Exempel på frågor som behandlas är IT, VAS, uppräknig av index för ersättningen från landstinget, samverkan och avtal med kommuner när det gäller hemsjukvård.

Hälso- och sjukvårdsavdelningen har direkt kontakt med patienter inom vårdgarantin. Det medför att de har relativt god uppfattning om patienternas erfarenhet av externa leverantörer.

Övrigt

I och med att den nya patientsäkerhetslagen träder i kraft från och med 2011 kommer uppföljningar att kompletteras med "patientsäkerhetsberättelser" från leverantörer. Sveriges kommuner och landsting kommer att utarbeta ett underlag för denna uppföljning.

Revisionell bedömning

Revisionsfrågan för denna granskning är om Landstinget Hallands styrning och uppföljning av avtalen inom specialistsjukvården ändamålsenlig?

Vår bedömning är att styrningen, genom policy och riktlinjer samt skrivningar i de nyare avtalen, ger Landstinget Halland förutsättningar för kontroll och insyn av verksamheten hos externa vårdgivare. Däremot är uppföljningen av avtalen inte ändamålsenlig.

Har landstinget Halland en strategi för upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster

Landstinget Halland har en antagen policy som ger möjlighet till en aktiv avtalsvård. De kompletterande riktlinjerna anger ansvarsfördelningen för uppföljningar där beställare/verksamheten ansvarar för den kvalitetsmässiga uppföljningen.

Är regionens kontroll och insyn reglerade i avtalen

I de nyare avtalen anges att Landstinget Halland har rätt till insyn samt på egna initiativ genomföra kontroller. I avtalen ställs också krav på att externa vårdleverantörer ska dokumentera sin verksamhet på sådant sätt att medicinsk revision är möjlig.

Är ersättning och kvalitetsaspekter tydligt angivna i avtalen

Ersättning och kvalitetsaspekter är angivna i avtalen.

Hur är system och rutiner för kontroll och insyn ordnad

Landstinget Halland har inget utvecklat system för kontroll och insyn hos externa vårdgivare. Vår bedömning är att landstinget bör ta fram ett uppdrag med ett mer preciserat ansvar för detta, utveckla metoder som utgår från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag samt förbättra rapporteringen till ansvarig styrelse.

Vilken kontroll och insyn genomförs

Avdelningen för hälso- och sjukvårdsanalys genomför uppföljningsmöten med externa vårdleverantörer och inhämtar uppgifter från deras verksamhetsberättelser.

I dag genomförs inga uppföljningar eller medicinska revisioner som kan säkerställa att externa vårdleverantörer lever upp till de kvalitetskrav som Landstinget Halland ställer. Sådana uppföljningar och revisioner bör utgå från kvalitetskrav i förfrågningsunderlag och avtal.

Vilken rapportering sker till styrelserna

Rapporteringen till landstingsstyrelsen är begränsad till väntetider och de externa vårdgivarnas verksamhetsberättelser.